

Raar blijft het

Van Roland Smulders verschenen eerder

Een spoor van Adam, roman, 2016

Geef mij de schuld, roman, 2017

Parels en draken, columns, 2018

Weg naar de vrijheid, roman, 2019

Bij deze dan, columns, 2019

De stoel van Fred, korte verhalen, 2019

Gewoon anders, verhalen, 2019

Ze doen het er gewoon om, columns, 2019

Palabinda, verhalen, 2020

Raar blijft het

Roland Smulders

Schrijver: Roland Smulders
Coverontwerp: Roland Smulders
ISBN: 9789402194562
© 2020 Roland Smulders

Dorp in aanbouw

Oisterwijk is een gemeente in aanbouw. Hoewel er al acht eeuwen geleden sprake was van een kleine gemeenschap, wordt er nog altijd aan gebouwd dat het een aard heeft. We nemen geen genoegen met de vrijheidsrechten die hertog Godfried van Brabant ons gaf. Oisterwijk is op weg naar echte grootsheid en om dat te bereiken, moeten de handen uit de mouwen.

Het zijn mijmeringen die in me opkomen als ik kijk naar de door stalen balken geschraagde gevels die links en rechts het straatbeeld ontsieren. Achter een houten schutting kijkt een bouwkraan brutaal uit over de terrassen aan de overkant. Een dorp in aanbouw, maar voorlopig zijn we er nog niet mee klaar. Eigenlijk zou het praktischer zijn ook de gevels tegen de vlakke te gooien en helemaal opnieuw te beginnen. In het gebied van het beschermde dorpsgezicht staat dat idee echter gelijk aan vloeken in de kerk.

Vroeger zou een gestutte gevel gegarandeerd ten prooi vallen aan een onvoorziene windvlaag. Op die manier ging al eerder erfgoed verloren. 'Tegen de kracht van de natuur begin je niets', verzuchtte de aannemer in een dergelijk geval. Hij kon er verhalen over vertellen. Complete kapconstructies had hij met pannen en al door de lucht zien vliegen. Probeer dan maar eens een kwetsbare gevel onder alle omstandigheden overeind te houden.

Heel erg vind ik het niet dat het straatbeeld van tijd tot tijd een opknapbeurt krijgt. echt oude gebouwen vind je in Oisterwijk niet veel en je moet een hardcore liefhebber van dorpsarchitectuur zijn om jezelf uit voorzorg aan zo'n bedreigde gevel vast te ketenen. Op zijn tijd iets nieuws komt de variatie ten goede en als we lang genoeg wachten, krijgt

een nieuw gebouw vanzelf weer wat historische allure. In de opmars naar wereldstad kunnen we het ons niet veroorloven al te kleinzielig te zijn. Het enige pand dat wat mij betreft op de permanente monumentenlijst moet, is het huis waarin ik het levenslicht zag. Mooi kun je het vermoedelijk met de beste wil van de wereld niet noemen, maar we moeten toch iets hebben om latere generaties te herinneren aan een roemrijk verleden.

Kiesrecht

Het algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen bestaat honderd jaar. Reden voor een feestje in het bijzijn van de koning en de koningin. Als in Nederland iets te vieren valt, dan willen we het weten ook. Tevreden maak ik het me gemakkelijk op de bank om te genieten van de toespraken over de zegen die ons ten deel is gevallen.

Al snel groeit mijn achterdocht. De genodigden die voor de camera worden gesleept, zijn duidelijk uitgezocht om de indruk te vestigen dat de democratie nog springlevend is onder jong en oud. Als ik er een slag naar moet slaan, zou ik zeggen dat de meesten regelrecht uit de schoolbanken van de Jonge Liberalen komen. Het is dat ik beter weet, anders ging ik nog denken dat Rutte zijn kinderen had meegebracht om de stoelen in de Ridderzaal te bezetten. Deze keer geen gele hesjes met de telefoon aan het oor in het publiek. Het feestje moet tenslotte wel leuk blijven.

Na vijftien minuten heb ik mijn portie feestvreugde wel gehad en schakel ik over naar de uitzending van de Ronde van Italië. Wielrennen vind ik belangrijker en zeker leuker om naar te kijken. Het zal wel betekenen dat ik geen echte democraat in hart en nieren ben. Feestjes met toespraken zijn aan mij niet besteed.

Terwijl de wielrenners zich voorbereiden op de volgende hellingen, heb ik alle tijd om na te denken over de treurige staat van onze democratie. Veel hebben we niet bereikt met dat algemene kiesrecht. Nu we het eindelijk hebben, weten we niet meer op wie we moeten stemmen. Totaal verward lopen we achter iemand aan die oprecht gelooft in het bestaan van Minerva en haar uil uit de Fabeltjeskrant. Partijen die klagen over het stemgedrag van de kiezer,

moeten zich eens heel eerlijk de vraag stellen, of ze er wellicht ook zelf een beetje debet aan zijn.

Vroeger was de zwevende kiezer een uitzondering, nu is het de regel. De enige partijen die zich nog onderscheiden, zijn de partijen waarop ik voor geen goud wil stemmen. Het komt nog zover dat ik een dobbelsteen moet meenemen naar het stemhokje om mijn keus te maken uit het resterende aanbod. Na honderd jaar blijkt de democratie weinig meer voor te stellen dan een bingo in het wijkcentrum. Of het een goede reden is de koning erbij te halen, waag ik eerlijk gezegd te betwijfelen.

Dokteren

Lang heb ik het voor me uitgeschoven toch eens bij de huisarts langs te gaan. Heel erg dom natuurlijk, je komt sowieso aan de beurt, maar ik was nog niet toe aan een leven als patiënt. Het bestaan als normaal mens beviel me veel te goed om er uit vrije wil afstand van te doen. Ik was nog niet klaar met het schrijven van columns en het uitbrengen van boeken. Van de bloeduitstortingen op mijn arm had ik ook geen last. Er was geen sprake van pijn of jeuk. Een mooie aanblik boden de plekken niet, maar lange mouwen maakten veel goed en de zalf die ik ooit voorgeschreven kreeg, leek te helpen. Bellen voor een herhaalrecept is in dat geval gemakkelijker dan bellen voor het maken van een afspraak.

Dokteren met medicijnen zit zo'n beetje in de familie. Mijn moeder had de oorlog meegemaakt. Iets weggooien kwam niet in haar hoofd op. Ze spaarde alle overgebleven pillen voor latere gelegenheden op en ze was altijd bereid haar voorraad te delen met burens en kennissen. Wie verging van de rugpijn of last had van een voedselvergiftiging, wist de weg naar de dood-of-de-gladiolen-pillen in felle, waarschuwendende kleuren feilloos te vinden. Ik heb mijn moeder vaak uitgelachen, maar nu ik zelf aan de beurt ben, blij ik dus net zo goed belast te zijn met het gen van de medische beunhaas. Mijn eerste reflex is in de kast kijken om te zien of er nog iets bruikbaar ligt. De goede raad met klachten toch vooral naar de dokter te gaan, bewaar ik voor anderen.

Uiteindelijk heb ik echter toch maar gebeld. Zelfs ik begreep dat er geen ontkomen aan was. Geestelijk voorbereid op het ergste stap ik de spreekkamer van de huisarts binnen. Een goede middag? Dat mag ik toch wel hopen. Veel indruk lijken

de plekken op mijn arm niet te maken. De huisarts kijkt er even naar en besluit dat ik eerst maar voor de zekerheid bloed moet laten prikken. Veel verwacht hij er niet van. Het is veel waarschijnlijker dat ik veel te lang ben doorgegaan met het smeren van die zalf. Vragen om moeilijkheden is dat. Als ik er onmiddellijk mee stop, zullen de bloeduitstortingen wel weer verdwijnen. Schuld bewust beloof ik beterschap. Ik dacht dat de zalf bedoeld was om beter van te worden, maar hij zal het wel weten. De wereld ziet er ineens zonniger uit nu ik toch nog een tijdje mee blijf te kunnen. De boeken die ik in mijn hoofd heb, zullen er vermoedelijk wel komen.

Orakel

‘Wat vind jij dat ze moeten doen met die asielzoekers?’, vraagt de kennis met wie ik sta te praten in de Dorpsstraat. Hij is een van de mensen met wie ik alleen een praatje maak als ik ze toevallig tegenkom, maar die ik desondanks tot mijn kring van vrienden reken. We hebben het eerst gehad over de lichamelijke ongemakken van het ouder worden en nu zijn we toe aan het hoofdstuk ‘Wat speelt er nog meer in Oisterwijk’. De asielzoekers met wie eventueel iets gedaan moet worden, zijn de bewoners van de opvanglocatie in mijn woonplaats en binnenkort hebben we te beslissen of we er wel mee door willen gaan.

De vraag is moeilijk te beantwoorden. Ik heb een belangrijk deel van mijn arbeidzaam leven besteed aan het begeleiden van inburgerende nieuwkomers. Zoiets drukt een stempel. Als ik ergens van doordrongen ben, dan is het wel dat ‘die asielzoekers’ niet bestaan. De mensen die in Nederland bescherming of gewoon een beter leven zoeken, zijn allemaal verschillend. Er zitten heerlijke types bij die je bij wijze van spreken zo mee naar huis zou nemen en anderen die niet snel genoeg weer op het vliegtuig naar huis gezet kunnen worden. In dat opzicht vertonen ze veel overeenkomsten met de mensen die in Nederland zijn geboren. Het feit dat ik columns schrijf, wil niet zeggen dat ik wel even kan vertellen wat met de bewoners van de opvanglocatie gedaan moet worden. Tot de rol van orakel van Oisterwijk voel ik me niet geroepen.

De discussie speelt niet alleen op lokaal niveau. Ook landelijk brengen de misdragingen van een beperkte groep vluchtelingen de gemoederen danig in beroering. En net zoals op landelijk niveau probeert de gemeente Oisterwijk de omvang van het probleem onder het tapijt te vegen door de

beschikbaarheid van betrouwbare cijfers te ontkennen. Het is een tot mislukken gedoemde aanpak, die er alleen toe leidt dat de standpunten steeds steviger op tafel komen. Inmiddels is het al zover gekomen, dat zelfs een raadslid dat eerst vocht voor het kinderpardon, nu bepleit om alle alleenstaande minderjarige asielzoekers over de gemeentegrens te kieperen.

Waarschijnlijk is het probleem dat we van vluchtelingen verwachten dat ze allemaal aardig, oppassend en dankbaar zijn. We willen de krenten uit de pap, de rest moet maar terug naar huis. Op die manier zit de wereld niet in elkaar. Tussen de vluchtelingen die oprecht willen proberen er het beste van te maken, zullen er altijd wel een paar zitten die minder ambitieus zijn. Voor het recht asiel te vragen maakt het geen verschil. En zolang ze in Nederland mogen verblijven, zullen we ze ergens moeten laten wonen.

Eindelijk eerste

Laat ik er maar eerlijk voor uitkomen: dat Nederland het Songfestival zou winnen heb ik niet verwacht. Niet omdat het nummer Arcade niet goed genoeg is, maar gewoon omdat er altijd wel een bizar duiveltje uit het doosje komt dat met de eerste plaats aan de haal gaat. Ik heb me vergist. Van harte gefeliciteerd, Duncan. Heel goed gedaan.

Jarenlang heb ik niet naar het Songfestival gekeken. Ik ben gestopt met kijken toen we als Nederland ineens eerst in een voorronde moesten bewijzen dat we goed genoeg waren voor het grote podium. De dag na de finale kreeg ik de winnaar nog wel in beeld en meestal had ik aan die ene blik ook meer dan genoeg. Het was duidelijk dat het Songfestival niet meer was wat ik me van vroeger herinnerde. Destijds zou een vent met jurk en baard beslist niet winnen. Het ging om de liedjes en niet om een of andere politiek correcte boodschap.

Mijn vriendin heeft alles veranderd. 'Je hoeft er zeker niet naar te kijken?', vroeg ik haar, maar ze pikte de verborgen boodschap niet op. Ze keek elk jaar naar het Songfestival en het was niet meer dan vanzelfsprekend dat we het voortaan samen deden. Mannen die op het punt staan hun vrijheid in te ruilen voor een relatie, zijn gewaarschuwd. Soms zullen ze offers voor moeten brengen voor de bevrediging van de lusten. Hun plaats is op de bank. Iets om te snoepen bij de hand, gezellig naar alle rondes van het Songfestival kijken.

Als de stemmen zijn geteld, hebben we de eerste plaats te pakken. We hebben er vierenveertig jaar op moeten wachten, dus het werd ook wel tijd. Wat me echter het meest bij zal blijven van dit jaar, is niet zozeer het feit dat we gewonnen hebben, niet het optreden van Madonna, maar wel dat ik

tijdens veel van de liedjes ontzettend moest gapen. En wie heeft in hemelsnaam verzonnen dat er tussen de nummers steeds van die toneelstukjes opgevoerd moeten worden? Kom me alsjeblieft niet vertellen dat er op de hele wereld ook maar iemand op die onzin zit te wachten.

Toch wil ik positief eindigen. Het was dit jaar niet allemaal slaapverwekkend. We zijn eindelijk eerste en het nummer van Denemarken gaf me even een blij gevoel van herkenning. Helemaal is de geest van het oude Songfestival gelukkig nog niet verdwenen.

Vrij spel

We hebben nog maar nauwelijks de slaap uit de ogen gewreven na het vieren van de overwinning in Tel Aviv, of de wie-zal-dat-betalen-discussie is al begonnen. In andere landen zou de bevolking eerst de tijd nemen voor een week nationale uitzinnigheid, maar dit is Nederland en dan gaat het al heel snel om de centen. Premier Rutte doet persoonlijk de aftrap door zo ongeveer gelijktijdig met het feliciteren van de winnaar bekend te maken dat de organisatie van het Songfestival 2020 niet hoeft te rekenen op een bijdrage uit de schatkist. Als het moeilijk wordt om de begroting rond te krijgen, dan moet de organisatie nog maar eens kijken naar de vorstelijke salarissen. Op dat punt valt nog wel wat winst te behalen.

Natuurlijk moet Rutte als premier van alle Nederlanders het grotere belang in de gaten houden. Thuis in de leunstoel mag hij juichen, in het openbaar moet hij met een zuinig gezicht belagers van de huishoudportemonnee op afstand houden. Nederland op de kaart zetten door het organiseren van allerlei prestigieuze evenementen is geen kunst met de staatskas als sponsor. Maar hij moet straks komen uitleggen waarom er geen geld meer is voor onderwijs en zorg.

Eigenlijk was de premier van plan vroeg naar bed te gaan, vertelt hij. Maar toen het stemmen eenmaal begon, lukte het hem niet zich van de televisie los te rukken. Nee, dat begrijp ik wel. Ik kan me een voorstelling maken van hoe het geweest moet zijn in huize Rutte. Op van de zenuwen volgt hij de opmars van Duncan. Even is er de opluchting van de derde plaats, dan de genadeklap door de 'televoters'. Het Songfestival komt naar Nederland en hij heeft geen drie

pogingen nodig om te raden bij wie de organisatoren komen aankloppen.

Misschien kan de organisatie aan Prins Bernhard jr. vragen een handje te helpen. Ik gooi het idee maar gewoon op tafel. Hij is erg goed in het vinden van middelen voor peperdure evenementen en misschien bezit hij ook nog wel ergens een grote hal die de organisatie voor deze ene keer kan gebruiken. Uiteraard op voorwaarde dat we niet weer met de winst gaan lopen.

Heeft de organisatie al nagedacht over de Nederlandse inzending voor volgend jaar? We hebben een soort vrij spel gekregen. Geen noodzaak om ons eerst door een lastige voorronde heen te worstelen en al helemaal niet om de wedstrijd opnieuw te winnen. Het is een uitgelezen kans om een artiest als Wolter Kroes wat meer internationale bekendheid te geven.

Nieuwe wind

Wie vandaag de dag punten wil scoren, gooit een kwetsende 'tweet' of 'post' de wereld in. Vergeet de wijze les dat onfatsoenlijke streken niet lonen. Vroeger mocht dat zo zijn, in deze tijd gaat die vlieger niet meer op, zo lijkt het. Onfatsoen loont wel degelijk en niet zo'n beetje ook. Beledig en kwets er dus lustig op los als je veel mensen op je hand wilt krijgen. Populisten doen niet anders en ze zien hun aanhang van minuut tot minuut groeien.

Traditionele politici kunnen niet wennen aan de nieuwe wind die waait. Rob Jetten vindt het 'misselijkmakend' dat Thierry Baudet gebruik maakt van materiaal uit extreemrechtse hoek en tussen de regels door zelfs insinueert dat Jetten persoonlijk verantwoordelijk is voor het aanranden van vrouwen. Respectabele politici zouden zich moeten onthouden van zulke praktijken.

Ik laat de lastige vraag of Baudet een respectabele politicus is maar even in het midden. Mijn respect krijgt hij niet, maar dat is een strikt persoonlijke opvatting. Je mag er van mij best anders over denken als je gelooft dat we gelukkig worden in zijn afgrond. Wat ik wel weet, is dat Baudet er sowieso geen boodschap aan heeft hoe ik over hem denk. Waarom zou hij ook? Ik hoor niet bij de groep ontevreden kiezers die hij vlot en suggestief wil bespelen met zijn uitspraken. Zijn zogenaamde intellectuele beschouwingen zijn bedoeld om het vuur onder zijn aanhangers op te poken, niet om tegenstanders te overtuigen.

Het is ook te gemakkelijk om alles op het bordje van een partij als Forum voor Democratie te schuiven. De beweging maakt alleen gebruik van de deur die de traditionele politici eerst zelf op een kier hebben gezet. Wat Jetten zich moet